

M. Kir. Operaházban először 1893 márc. 18.-án adták, a következő szereposztással: Lajos király — Ney Dávid; Toldi — Perotti Gyula; Rozgonyi — Szendrői Lajos; Piroska — Szilágyi Bella m. v.; Erzse — Szilágyiné-Bárdossy Ilona; Tar Lőrinc — Takáts Mihály; Bence — Tallián János; Bajmester — Veres Sándor. Ekkor még Toldi volt a mű címe és 1893 április 3.-áig 7-szer adták; azután a szerző átdolgozta művének harmadik felvonását s ennek új szövegét Ábrányi Emil írta; ő keresztelte a dalmű címét "T. szerelmének"; ez új alakjában 1895 febr. 28.-án adták először; a királyt ekkor már Várady énekelte, Erzsét Kaczér Margit és Tar Lőrincet Beck Vilmos, ezzel az új szereposztással 1895. április 5-éig ismét háromszor adták. Végül ismét új betanulással és Márkus Dezső dirigálásával 1904. április 12.-én elevenítették fel. Toldit Bohncsek Gyula énekelte, Piroskát Vasquez Itália gr., Erzsét Berts Mimi, Bencét Szemere Árpád, Tart ismét Beck. — Fényes szereposztása volt a műnek 1909 nov. 14.-én; színlapja ime: Lajos király — Szemere Árpád; Toldi Miklós — Környei Béla; Rozgonyi Pál — Venczell Béla; Piroska — Vasquezné Itália gr.; Erzse — Sándor Erzsi és utóbb felváltva Ambrus Zoltánné; Tar Lőrinc — Takáts Mihály; Lorántfi — Pichler Elemér; Bajmester — Ney Bernát. Vezényli Kerner István karnagy, rendező Alszeghy Kálmán főrendező.

(Kereszty István.)

Toldy Ferenc, egyetemi tanár, a magyar irodalomtörténet megalapítója, sz. 1805 aug. 10.-én, Budán, megh. 1875 dec. 10.-én, Pesten. Iskoláit Pesten és Kassán járta. Irodalmi működését 1818-tól kezdte. Színművei: „A haramják”. (L. o.) dr. 5 felv. Irta: Friedrich Schiller. Ford. 1823. Pest. Előadták 1839 jun. 16.-án. „Február hatodika”. Előjáték. Előadták: a budai Népszínház Kisfaludy-ünnepén, 1862 febr. 4.-én. Fia:

Toldy István, író sz. 1844 jun. 4.-én, Pesten, megh. 1879 dec. 6.-án, u. o. Iskoláit Pesten és Pozsonyban járta, a jogot a pesti egyetemen hallgatta. 1867-ben

fogalmazó lett a belügyminisztériumban. 1875-től minden erejét az irodalomnak szentelte. Ismertebb színművei ezek: „Universal-genie, vagy a 27 női szépség”, életkép 1 felv. Budai Népszínházban, 1861 márc 12.-én került színre. „Házasság láttatlanban”, vj. 1 felv. 1861 máj. 1.-én. U. o. „Jól megnézd, kit szeretsz”, vj. 1 felv. 1861 dec. 21. Győr. — „Jó a francia”, népsz. Társz. Berczik Árpád. Bem. 1863 márc. 16. Budai Népszínház. „A jó hazafiak”, vj. 4 felv. 1872 márc. 25. Nemzeti Színház. „Az új emberek”, vj. 1 felv. 1872 okt. 18. u. o. adták elő. „Az apostol”, népsz. 3 felv. Zen. szerz. Káldy Gyula. Bem. 1874 máj. 27. Budai Színkör. „Livia” színmű (1874). „Kornélia”, színmű 3 felv. 1874 dec. 4. Nemzeti Színház. Színműfordítása: „Két testvér”, dráma. Irta: D'Ennery és Cormon. Bem. 1877 szept. 23.

Toldy László dr. (ifj.), zeneszerző, sz. 1882 márc. 7.-én, Budapesten, megh. 1929 márc. 20.-án, u. o. A nagy Toldy Ferencnek egyetlen unokája. Fiatalon végezte el zenei tanulmányait az Orsz. Zeneakadémián (Koessler tanítványa), s jogtudor lett. A Nemzeti Zenedében, majd 1920-ban Újpest városi zeneiskolájában zeneelméletet tanított; még nem volt 32 éves, mikor 1914 elején a zene összes ágainak egyetemi magántanára lett; utóbb rendkívüli tanár is. Az Erzsébet-Népakadémián több éven át tartott zene-történeti előadásokat. Zenekari műveit a Bp. Filharmóniai Társaság adta elő; operái közül csak a 20 éves korában írt „Sigrid” (1 felv. szövegét is maga írta) került a M. Kir. Operaház színpadára, 1905 márc. 19.-én. Többi operái: „Az élet álma” (szöv. maga írta), „Cesarini”, 3 felv. (Lux Lajos szövegére), „A zöld kakadu” (szövegét Schnitzler Artur német drámájából maga írta) kéziratban maradtak. — A nagytehetségű, komoly zenész egyszer operettre is rászánta magát („A betyárkirálynő”), s a Vígszínház egy gyermekdarabjához is sikerült, művészi zenét írt.

Toldy (Nándori) Ferenc, színész, sz. 1845-ben, a nógrádmegyei Nándor községben, megh. 1886 szept. 5.-én, Buda-